

21:00
50/50
05/03

ההגות

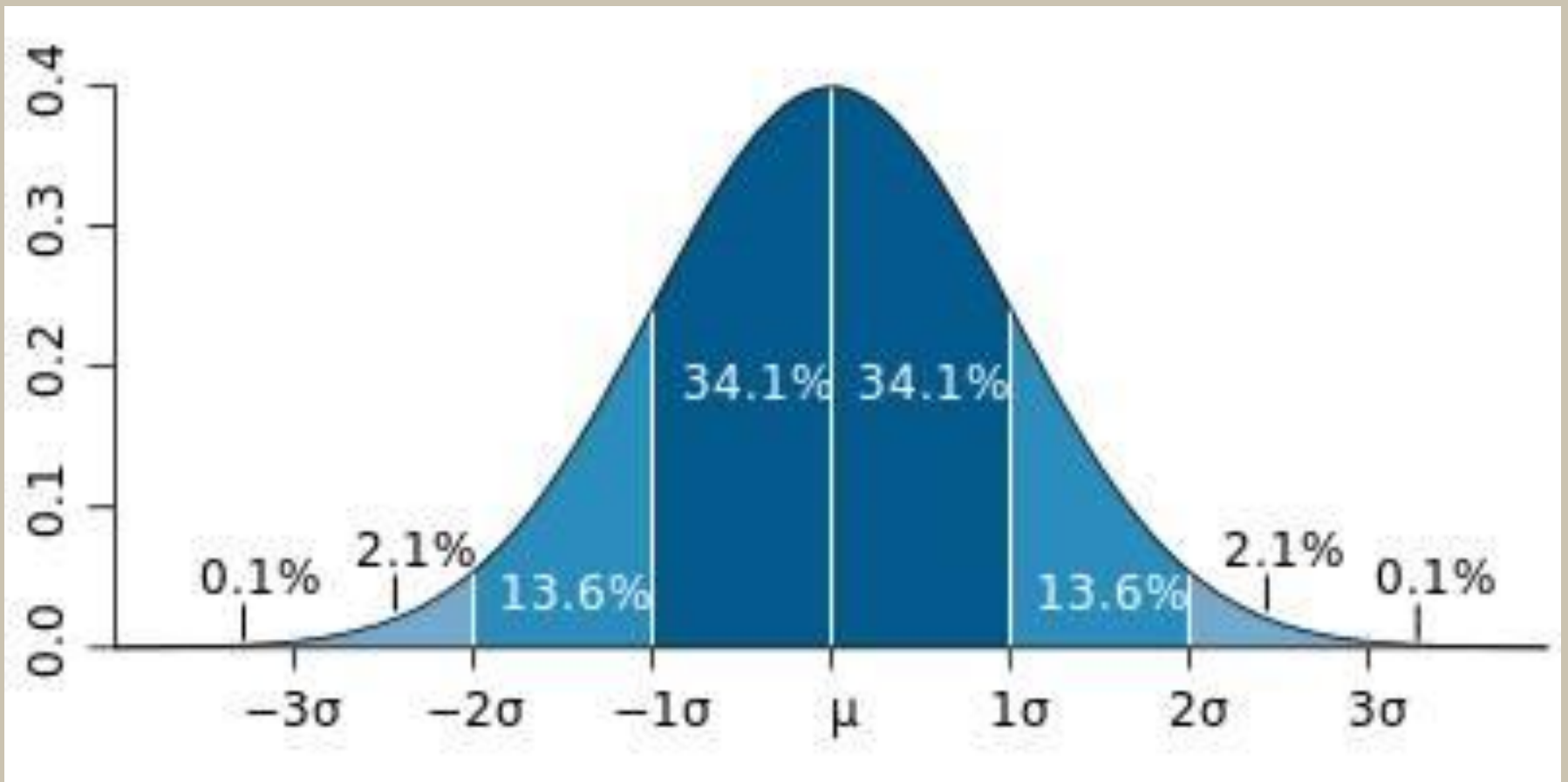
תכנית לתיכונניסטים מחונני

<https://www.youtube.com/watch?v=5GrwB7o1N6Q>

מה זה בכלל מחונן?

- ❖ הגדרת המחוננות על פי אינטליגנציה ויכולות מנטאליות אשר נמדדות על ידי מבחני IQ (Terman, 1925; Sperman, 1927;) (Hernstein & Murray, 1994).
- ❖ הגדרת האוכלוסייה ממפה ומתייחסת לנורמה יחסית, כאחוז גבוה מכלל האוכלוסייה (Terman, 1925).
- ❖ שנות ה-80: הרחבת ההגדרה – מתן התייחסות גם לאינטליגנציות רבות אחרות - אינטליגנציה מוסיקלית, בין אישית ותוך אישית, ואינטליגנציה תפיסתית (Gardner) (1983).
- ❖ התייחסות גם להיבטים ולהקשרים תרבותיים, ביניהם מוטיבציה ויצירתיות (Renzulli, 1998, 1977; Sternberg, 1985 (a)).

בסופו של עניין, מדובר על קבוצת שוליים, שנמצאת בצד העליון של האוכלוסיה = 1-3% בארץ, 1-15% בעולם (תלוי איפה...)

שאלה לדיון

■ האם צריך להשקיע יותר בחינוך

תלמידים מחוננים (מאשר תלמידים

רגילים)? מדוע?

4 גישות כלליות בטיפוח מחוננים

- **חינוך מיוחד**
- **הגישה התועלתנית**
- **הגישה הליבראלית**
- **הגישה התרבותית (שלא לומר פולנית...)**

חינוך מיוחד

- מחוננים שונים באופן החשיבה: מטא-קוגניציה, יכולת הפשטה, זיכרון...
- מאחר ואופי הלימוד שונה, כך גם אופי ההוראה – חשוב להשקיע במורים למחוננים כך שיתנו מענה מתאים.
- ישנם סוגים שונים של מחוננות ולכן צריך למצוא מענים שונים למחוננים מגוונים.
- עדיף אבחון רחב ואיכותי (ולא צר וכמותי) של מחוננים הצריכים חינוך מיוחד
- ההישגים הלימודיים של מחוננים גבוהים יותר בקבוצות הומוגניות
- מחוננים תת-משיגים בכיתות רגילות
- ויכוח על היבטים רגשיים וחברתיים – האם חובה לטפח או לא...

הגישה התועלתנית

- שאיפה לגדל אזרחים תורמים, יציבים ויצרנים.
- אם החברה משקיעה – מן הראוי שהמחונן יחזיר לחברה שאליה משתייך.
- מחונן שלא נמצא בכיתה רגילה, פחות מפריע למהלך השיעור הרגיל.
- המסגרות החינוכיות חייבות לשים דגש עם מחוננים על תרומה לקהילה, על הפיכת הפרט חשוב למערכת. זה נכון לכל התלמידים, ובפרט למחוננים (Winner, 2000)
- מחוננות יכולה להפציע בגילאים שונים ולכן יש מחיר במידת ההשקעה, כמה ומתי.
- בתחומים מסויימים האצה מראה תוצאות (מתמטיקה, מדעים, טכנולוגיה) בתחומים מסויימים לא ברורה האפקטיביות (מוסיקה, אמנות, רוח).
- יש מדינות מצליחות מאוד שאין בהן חינוך מחוננים (שבדיה).
- מחקר מעקב – מחוננים שואפים לעבוד במקצועות תורמים המקדמים את החברה, אם כי במבחן התוצאה (מחקר מעקב) לא בהכרח עובדים במקצועות אלו (מלאכי, 1990)

הגישה הליבראלית

- ישנם סוגים שונים של מחוננים (מחוננים אינטלקטואלית, מחוננים רגשית, מחוננים יצירתיים, מחוננים בספורט וכד') ואף סוג טיפוח לא הוכח כסוג טיפוח נכון לכלל אוכלוסיית המחוננים באשר היא.
- לכל סוג טיפוח יש יתרונות משלו, ולכל אחד חסרונות ומחירים שהתלמיד המחונן משלם.
- על התלמיד/הוריו/בי"ס לבחור את הדרך הנכונה לטיפוח התלמיד, אי אפשר להגדיר דרך אחת אחידה לכולם.
- תפקיד המדינה הוא בסיפוק אפשרויות נרחבות לטיפוח המחוננים, כך שהילד/הוריו יוכלו לבחור את הטיפוח המתאים בארה"ב/בריטניה רוב הטיפוח מסתמך על לימודים אקדמיים, שם ניתן למצוא תכניות קיץ מגוונות שהתלמידים משתלמים בהם, מסגרות שלא פוגעות ביום הרגיל של התלמיד.

הגישה התרבותית

- במדינה כמו ישראל אין משאבים חומריים שאפשר להסתמך עליהם לרווחת המדינה, וההון האנושי הוא כל מה שיש ברשותנו, ועל כן חייבים לטפח את המחוננים כדי להפיק את המרב מיכולותיהם והישגיהם הגבוהים.
- חשוב לחנך להצטיינות בלי קשר לאופי תרומתם
- אנחנו שואפים לגדל לא רק אנשים מעשיים ופרקטיים, אלא כאלה שיעמדו במבחני מוסר וצדק, וחייבים לשים על כך דגש בטיפוח המחוננים, מה שלא קיים (לא בהכרח) במסגרות טיפוח אחרות ברחבי העולם.

משימה

- כל צוות ידון בינו לבין עצמו בצ'אט בגישה שקיבל וינסה להציג תשובות לשאלות:
- עד כמה מדגישה הגישה את קידומו האישי של המחונן?
- עד כמה מדגישה הגישה טיפוח היבטים רגשיים אצל המחוננים?
- עד כמה מדגישה הגישה טיפוח היבטים של תרומה לחברה אצל מחוננים?
- איזה גישה עומדת מאחורי תכנית הגיגית?

לסיכום...